

Cezary Tomasz Szyjko

Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce

Konkluzje polskiej prezydencji: Perspektywy mobilności edukacyjnej w krajach partnerstwa wschodniego

Conclusions of Poland's EU presidency: Perspectives of educational mobility flows in the eastern partnership countries

Streszczenie:

Wschodnie partnerstwo daje krajom partnerskim szansę dokonać strategicznego wyboru, czy chcą proeuropejskiej orientacji. Wschodnie partnerstwo jest historyczną szansą dla Armenii, Azerbejdżanu, Białorusi, Gruzji, Mołdawii i Ukrainy. Po raz pierwszy krajom wschodniej Europy łącznie z południowym Kaukazem została zaofiarowana szansa na integrację polityczną i ekonomiczną z Unią Europejską. Niezależnie od tego, czy nasi partnerzy są zainteresowani pełnym członkostwem, czy tylko ścisłą współpracą

Summary:

Eastern Partnership gives partner countries the chance to make a strategic choice - whether they want a pro-European orientation. Eastern Partnership is a historic opportunity for Armenia, Azerbaijan, Belarus, Georgia, Moldova and Ukraine. For the first time, countries of Eastern Europe, including of the South Caucasus, have been offered a chance to integrate politically and economically with the European Union. Irrespective of whether our partners are interested in full membership or just close cooperation, they can count on EU support in launching far-reaching reforms. Previously, only countries applying for EU membership could have counted on such massive assistance. One of the most important purposes of the publication is to have a comprehensive presentation of the existing opportunities to support mobility, both through the EU programs as well as through new initiatives. The debates on future possibilities will contribute to the general debate on the shape of the new generation of EU programmes in the New Financial Perspective 2014-2020.

Wprowadzenie

Swobodny przepływ osób to jedno z najważniejszych unijnych ustaleń. W dużym uproszczeniu oznacza, że mieszkańcy państw członkowskich mogą dowolnie wybierać, gdzie w UE chcą mieszkać i pracować.¹ Aby europejska gospodarka mogła pozostać konkurencyjna i była w stanie osiągnąć cele posta-

¹ M. Smoleń, wystąpienie na konferencji „Wschodni Wymiar Mobilności”, 6-7.07.2011r., Centrum Nauki Kopernik w Warszawie.

wione w strategii Europa 2020, więcej młodych ludzi powinno mieć wysokie kwalifikacje, odpowiednią wiedzę i nowatorskie pomysły. W chwili obecnej kształcenie i szkolenie nie daje wielu młodym ludziom możliwości pełnego wykorzystania swojego potencjału, przez co mają oni potem ograniczone szanse na rynku pracy.² Przyszły dobrobyt Europy leży w rękach jej młodzieży.

W dziedzinie edukacji, priorytetami polskiej prezydencji była edukacja na rzecz mobilności oraz modernizacja uniwersytetów. Kontekst dla realizacji ww. priorytetów stanowiły dokumenty strategiczne UE: strategia „Europa 2020” i jej inicjatywy flagowe „Mobilna młodzież” i „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” oraz Strategiczne ramy europejskiej współpracy w zakresie edukacji i szkolenia (ET 2020)³, a także komunikat Komisji Europejskiej o modernizacji uniwersytetów.⁴

Rys. 1. Modernizacja uniwersytetów Polski wschodniej.

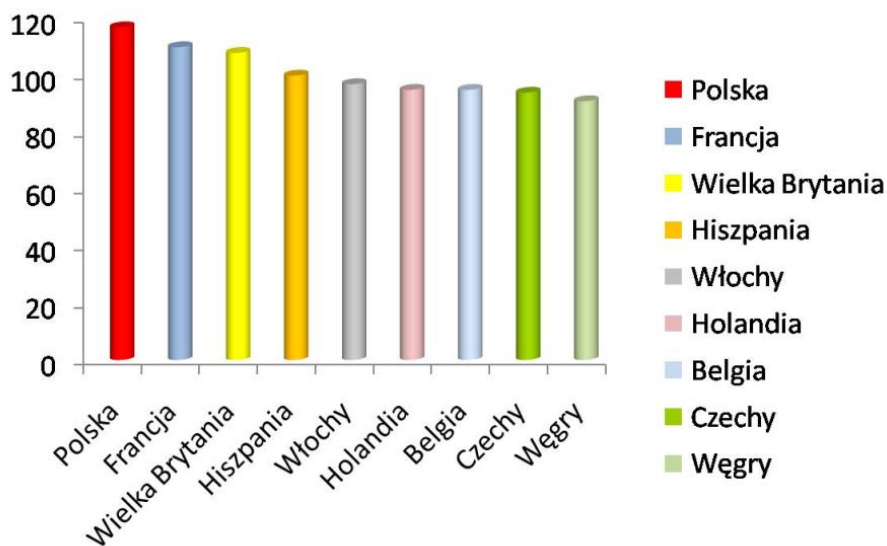
2 KOMUNIKAT KOMISJI pt: „Mobilna młodzież” Inicjatywa na rzecz uwolnienia potencjału młodzieży ku inteligentnemu, trwałemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi gospodarczemu w Unii Europejskiej Bruksela, dnia 15.9.2010 KOM(2010) 477 wersja ostateczna.

3 Council Conclusions of 12 May 2009 on a strategic framework for European cooperation in education and training (ET 2020) [Official Journal C 119 of 28.5.2009], pełny tekst: [http:// europa.eu/ legislation_summaries / education_training_youth/ general_framework/ ef0016_en.htm](http://europa.eu/legislation_summaries/education_training_youth/general_framework/ef0016_en.htm) (dostęp z dnia 10.11.2011r.)

4 Konferencja dotycząca modernizacji szkolnictwa wyższego odbyła się w Sopocie w dniu 23.10.2011r. I odnosiła się do Komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie Modernizacji Szkolnictwa Wyższego. Nowy komunikat został opublikowany pięć lat po publikacji pierwszego komunikatu dotyczącego modernizacji uniwersytetów i ma na celu podsumowanie postępów w modernizacji szkolnictwa wyższego w UE oraz zdefiniowanie nowych wyzwań i możliwości w tej dziedzinie. Więcej: <http://pl.2011.eu/content/konferencja-dotyczaca-modernizacji-szkolnictwa-wyzszego> (dostęp z dnia 10.11.2011r.)

UE stara się zbliżyć uczelnie do rynku pracy i zintensyfikować współpracę między szkołami a biznesem na rzecz podwyższenia jakości kształcenia, aby zwiększyć szanse absolwentów na rynku pracy.⁵ Modernizacja uczelni w UE zakłada zwiększenie udziału osób z wyższym wykształceniem w grupie wiekowej 30-34 lata do 40 proc. Polska ma już stosunkowo wysoki odsetek osób z wyższym wykształceniem w tej grupie wiekowej. Strategia rozwoju zakłada, iż w 2020 r. w naszym kraju 45 proc. osób w wieku od 30 do 34 lata będzie miało ukończone studia. Prognozy mówią, że w 2020 r. ok. 35 proc. miejsc pracy w Unii Europejskiej będzie wymagało wyższego wykształcenia.⁶

Rys. 2. Mobilność zawodowa Europejczyków.

Źródło: Instytut Badawczy Randstat, Monitor Rynku Pracy, kwiecień 2011.

Prezydencja zapoczątkowała debatę na temat problematyki mobilności edukacyjnej w ramach programów edukacyjnych UE w sposób kompleksowy, uwzględniając także jej wymiar międzynarodowy (włączając państwa sąsiadujące z UE). Ważnym elementem prezydencji była także debata nad priorytetowymi obszarami II cyklu europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia w latach 2012–2014. Prezydencja dążyła do zaawansowania prac

⁵ http://ec.europa.eu/education/higher-education/doc1324_en.htm (dostęp z dnia 10.11.2011r.)

⁶ http://serwisy.gazetaprawna.pl/prezydencja/artykuly/559680,reforma_europejskich_uniwersytetow_tematem_konferencji_w_sopocie.html (dostęp z dnia 10.11.2011r.)

w zakresie rozwijania kompetencji młodzieży i dorosłych w kontekście uczenia się przez całe życie, w tym kompetencji językowych sprzyjających upowszechnianiu mobilności edukacyjnej i zawodowej.

Rys.3: Emigracja zarobkowa w UE.

CZY ZAMIERZASZ W PRZYSZŁOŚCI SZUKAĆ PRACY ZA GRANICĄ?

DANE W PROC.

EU27 (średnia europejska) – 17

Dania	51
Szwecja	37
Łotwa	36
Słowenia	30
Francja	25
Polska	23
Czechy	11
Grecja	8
Włochy	4

© GAZETA WYBORCZA ŹRÓDŁO: DANE NA PODSTAWIE BADAŃ EUROBAROMETRU Z 2010 R. (GRUPA BLISKO 20 TYS.)

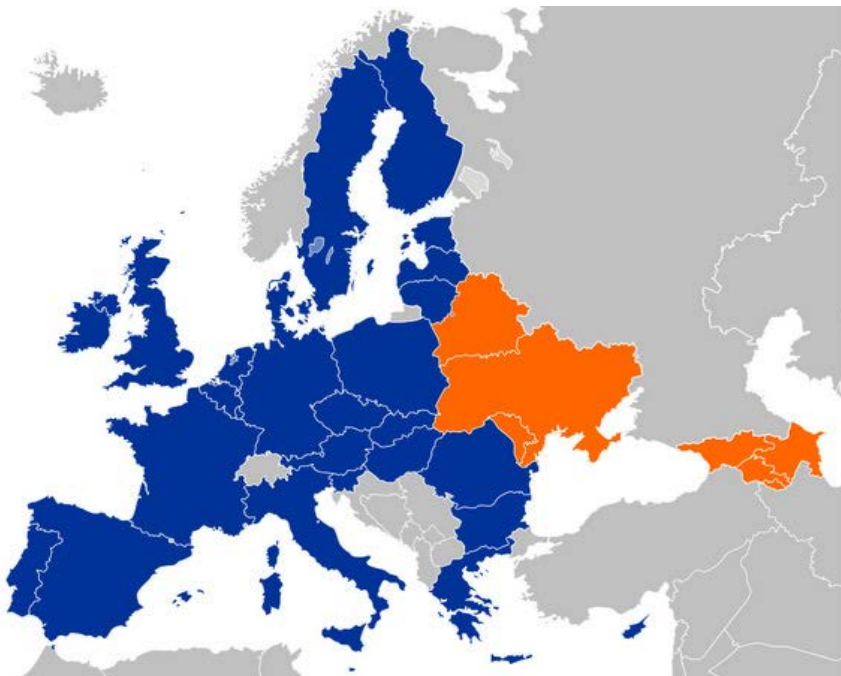
Ważnym aspektem prac było wzmacnianie współpracy pomiędzy kształceniem zawodowym, szkolnictwem wyższym i pracodawcami oraz innymi instytucjami z otoczenia społecznego i ekonomicznego, służącej podnoszeniu jakości kształcenia oraz tworzeniu elastycznych ścieżek uczenia się przez całe życie.

Pełne wykorzystanie kapitału intelektualnego Europy, służące budowie europejskiej przewagi konkurencyjnej, wymaga m.in. podjęcia działań na rzecz modernizacji uniwersytetów. Prezydencja położyła nacisk na wspieranie jakości w kontekście umasowienia szkolnictwa wyższego, w tym przede wszystkim doskonałości w nauczaniu i badaniach naukowych, a także na kwestie zróżnicowania i przejrzystości uczelni, zatrudnialności absolwentów, partnerstwa ze środowiskiem gospodarczym oraz wymiaru społecznego szkolnictwa wyższego. W 2011 r. została wypracowana i przedstawiona deklaracja w sprawie rozwoju kontaktów edukacyjnych między społecznościami UE i krajów Partnerstwa Wschodniego oraz ich znaczenia dla wzmacniania pozycji UE w globalnych procesach rozwojowych.

Wymiar Partnerstwa Wschodniego

Konferencja „Wschodni Wymiar Mobilności” w dniach 6-7.07.2011r. w Warszawie poświęcona została mobilności w obszarze edukacji, młodzieży, nauki, kultury i sportu pomiędzy Unią Europejską a państwami Partnerstwa Wschodniego. Konferencja składała się z sesji plenarnych, dyskusji, sesji tema-

tycznych (edukacja, młodzież, nauka, kultura, sport), sesji informacyjnych oraz bogatego programu kulturalnego (zwiedzanie CNK, prezentacja projektu I, Culture Orchestra, happeningu „Rejs Warszawa-Batumi”). W ramach spotkania odbyła się również debata ministrów z krajów UE oraz Partnerstwa Wschodniego nt. oceny dotychczasowych osiągnięć w sferze kontaktów międ-

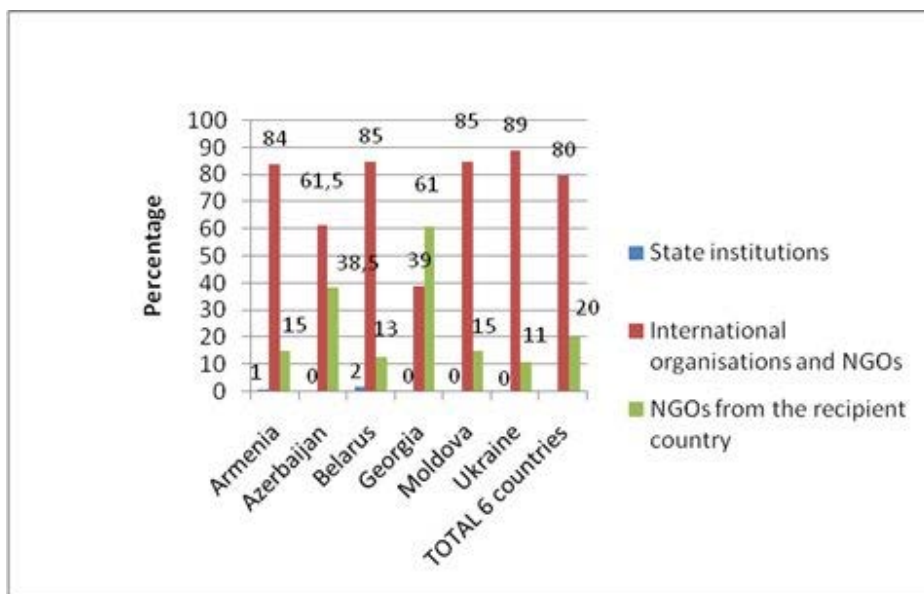
dzyludzkich oraz wyznaczenia nowych kierunków działań.

Rys.4: Kraje PW: Armenia, Azerbejdżan, Białoruś, Gruzja, Mołdawia, Ukraina.

Źródło: /www.europarl.europa.eu/pl

Podczas spotkania kompleksowo prezentowane były możliwości wsparcia mobilności - zarówno w ramach programów Unii Europejskiej, jak również poprzez nowe inicjatywy. Omawiane były także dobre praktyki w obszarze edukacji, młodzieży, nauki, sportu i kultury. Wydarzenie stanowiło też dobrą okazję do wymiany poglądów oraz okazją do dyskusji o przyszłości. Konferencja była wkładem w przygotowanie Szczytu Partnerstwa Wschodniego, który odbył się 29-30 września w Warszawie, przyczyniła się również do ogólnej dyskusji na temat kształtu nowej generacji programów UE w nowej Perspektywie Finansowej na lata 2014-2020.

Ważnym zadaniem Partnerstwa Wschodniego stanowi wspieranie mobilności obywateli i liberalizacji reżimu wizowego w bezpiecznym otoczeniu. Partnerstwo będzie promowało mobilność obywateli krajów partnerskich przez

umowy o ułatwieniach wizowych i umowy o readmisji; zgodnie z globalnym podejściem do kwestii migracji UE podejmie również względem poszczególnych krajów partnerskich stopniowe działania w kierunku pełnej liberalizacji reżimu wizowego jako celu długofalowego przyjętego przez poszczególne kraje partnerskie, pod warunkiem że spełnione zostaną warunki gwarantujące dobrze zarządzaną i bezpieczną mobilność.

Rys. 5. Wsparcie społeczeństwa obywatelskiego w państwach PW.

Źródło: <http://ec.europa.eu/polska>

Pogłębianie kontaktów międzyludzkich oraz współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami, przyczynia się do wzmocnienia społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich, promowania demokracji na wszystkich poziomach oraz zachęcania do tworzenia społeczeństwa otwartego, kreatywnego oraz gotowego na współpracę. Wzmocnienie i dalsze rozszerzanie działań w tym zakresie będzie miało wpływ na wyrównanie standardów między państwami, ułatwi zbliżenie i zrozumienie między narodami oraz pozwoli wzmocnić działania podejmowane na rzecz integracji państw partnerskich z Unią Europejską. Jednocześnie, stanie się stymulatorem rozwoju regionalnego oraz zmniejszy różnice społeczno-gospodarcze w krajach partnerskich.

Zwiększenie liczby kontaktów międzyludzkich, zwłaszcza na poziomie społeczeństwa obywatelskiego, stanowi jeden z priorytetów i kierunków zbliżenia między Unią Europejską i krajami Partnerstwa Wschodniego, określonych w Deklaracji Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze, przyjętej w maju 2009 r., w celu pogłębienia politycznego stowarzyszenia i integracji gospodarczej tych państw z Unią Europejską, a także promowania europejskich

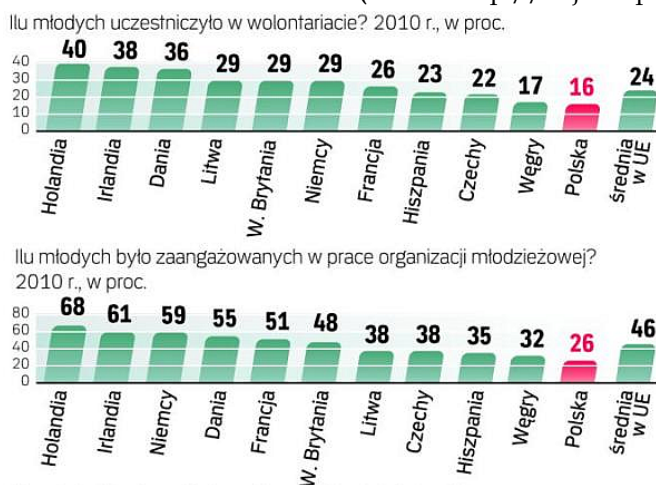
wartości, w tym demokracji, rządów prawa oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.

Wypełnienie założeń PW ma doprowadzić do rzeczywistego zbliżenia krajów partnerskich z UE, a w przyszłości może ułatwić ich pełną integrację. Partnerstwo Wschodnie działa na zasadach współwłasności, zróżnicowania oraz warunkowości. W oparciu o unijne wartości, standardy i normy jest rozwijana współpraca w takich dziedzinach jak: prawa człowieka, gospodarka rynkowa, zrównoważony rozwój, dobre zarządzanie, bezpieczeństwo energetyczne i wiele innych. Partnerstwo Wschodnie prowadzi również do rozwoju oraz umacniania kontaktów międzyludzkich, pogłębiania współpracy naukowej i kulturalnej.

Młodzież, kultura i sport

Prace prezydencji w tym obszarze koncentrowały się wokół tematu „młodzież i świat”. Temat ten współgrał z ideami Europejskiego Roku Wolontariatu Propagującego Aktywność Obywatelską 2011, jak również z działaniami Komisji Europejskiej, która ogłosiła rok 2011 Rokiem Młodzieży UE – Chiny. Głównym celem prezydencji było promowanie i wzmacnianie współpracy młodzieży z UE z jej rówieśnikami z krajów Europy Wschodniej i Kaukazu (kraje Partnerstwa Wschodniego i Rosji). Priorytet ten był realizowany poprzez usystematyzowany dialog z młodzieżą (konsultacje i konferencja młodzieżowa), wymianę dobrych praktyk w tym zakresie pomiędzy krajami członkowskimi i dyskusję nad strategicznymi priorytetami polityki młodzieżowej w najbliższych latach (spotkanie Dyrektorów Generalnych ds. Młodzieży). Została też zainicjowana dyskusja na temat przyszłości programów wspierających mobilność, w tym ich otwarcia na kraje sąsiadujące z UE. Prezydencja dostrzega wagę wymiaru mobilności młodzieży wschodnieuropejskiej.

Rys.6: Wolontariat w Polsce 2010 (źródło: <http://hej-kto-polak.pl>)

W obszarze kultury, prezydencja kontynuowała działania na rzecz lepszego zrozumienia roli i wykorzystania potencjału kultury we wzmacnianiu integracji europejskiej oraz rozwoju społeczno-ekonomicznego Unii Europejskiej, w tym również realizacji celów strategii „Europa 2020”. W tym kontekście prezydencja podjęła działania na rzecz uwidocznienia istotnej roli, jaką w budowaniu kapitału intelektualnego Europy (w tym zwłaszcza społecznego i ludzkiego) odgrywa rozwój kluczowych kompetencji kulturowych oraz kreatywności jednostek i społeczności. W drugiej połowie 2011 r. zostały zainicjowane prace nad wskazaniem najbardziej efektywnych rodzajów partnerstw kreatywnych, sprzyjających kształceniu kompetencji kulturowych a także roli organizacji pozarządowych w tym procesie. Prezydencja sprzyjała kontynuowaniu dyskusji na temat założeń unijnych instrumentów wsparcia kultury po 2013 r. Prezydencja przywiązywała dużą wagę do miejsca kultury w relacjach zewnętrznych Unii Europejskiej. Unia powinna odgrywać wiodącą rolę we wdrażaniu Konwencji UNESCO w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego. Prezydencja uważała za szczególnie istotne, rozwijanie i wzmacnianie współpracy z krajami objętymi Partnerstwem Wschodnim. Priorytetem było promowanie kontaktów międzyludzkich oraz mobilności pomiędzy krajami Unii a krajami Partnerstwa.

Kontynuowane były także prace nad realizacją inicjatywy utworzenia Znaku Dziedzictwa Europejskiego, w postaci ustalenia mechanizmu nominowania przez Radę członków europejskiego panelu ekspertów ds. Znaku.

Sprawy audiowizualne

Prezydencja zwróciła szczególną uwagę na promowanie różnorodności kulturowej i treści kreatywnych (Europejska Agenda Cyfrowa). Jej podstawowym priorytetem w zakresie polityki audiowizualnej były zagadnienia digitalizacji, udostępniania i ochrony dziedzictwa kultury, a w szczególności zasobów audiowizualnych i filmowych, również w kontekście rozwoju unijnej biblioteki cyfrowej Europeana.

Prezydencja dostrzegła znaczenie Programu MEDIA 2007–2013, który pozytywnie przyczynia się do rozwoju europejskiego przemysłu filmowego i audiowizualnego, wzmacnia europejską różnorodność kulturową oraz wspiera przepływ dzieł filmowych i audiowizualnych w Europie. Ponadto, w kontekście wyzwania ery cyfrowej, prezydencja zwróciła uwagę na potrzebę zaawansowania procesu cyfryzacji europejskich kin. Poza tym prezydencja dążyła do podjęcia i zaawansowania działań na rzecz poprawy ochrony dzieci w środowisku cyfrowym, rozwoju umiejętności w środowisku cyfrowym (media literacy) dostępu do treści audiowizualnych online, a także prawnej ochrony usług opartych lub polegających na dostępie warunkowym.

Rys.7: Prezydencja a media.

Źródła: www.egospodarka.pl

Polska, jako pierwszy kraj sprawujący prezydencję w kontekście przyjętego w maju 2011 r. Europejskiego Planu Pracy, odgrywała kluczową rolę w rozwoju współpracy w obszarze sportu na poziomie europejskim. Prezydencja zapoczątkowała dyskusję nt. zagrożeń dla integralności sportu, skupiając się przede wszystkim na tych wynikających z korupcji. Ponadto, prezydencja skupiła się na społecznym i ekonomicznym wymiarze sportu, podkreślając zagrożenia przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz istotnego wpływu sportu na gospodarkę, które w pełni wpisują się w założenia strategii „Europa 2020”.

W związku z powyższym, priorytetem polskiej prezydencji był rozwój nowych inicjatyw w obszarze sportu. W ramach jego realizacji Polska pracowała nad dokumentami dotyczącymi wolontariatu sportowego, reprezentacji i koordynacji stanowiska UE na posiedzeniach WADA – Światowej Agencji Antydopingowej. Działania polskiej prezydencji w wyżej wymienionych obszarach wiązały się bezpośrednio z kierunkami rozwoju europejskiego wymiaru sportu określonymi w komunikacie Komisji Europejskiej, pt. „Rozwijanie europejskiego wymiaru sportu”.

Podsumowanie

Dostatek społeczeństw Unii Europejskiej zależy nie tylko od sytuacji wewnętrznej, lecz również od stosunków z państwami trzecimi i sytuacji poza Unią. Polska prezydencja aktywnie wspierała politykę UE służącą wzmocnieniu

pozycji Unii na arenie międzynarodowej. Najsilniejsze narzędzie, którym Unia dysponuje, stanowi rola wzorca, punktu odniesienia dla innych państw. Należy dążyć do poszerzania strefy wartości i regulacji europejskich poprzez dalsze rozszerzanie UE, rozwój współpracy z państwami sąsiedzkimi, promowanie europejskich rozwiązań na forach globalnych, budowę pogłębionych relacji z partnerami strategicznymi oraz mądrą i skuteczną politykę rozwojową. Ważnym zadaniem polskiej prezydencji było wzmocnienie relacji edukacyjno-oświatowych z południowym sąsiedztwem UE. Z kolei kontynuowanie procesu rozszerzenia Unii doprowadzi do tego, że rynek wewnętrzny obejmie swym zasięgiem następne miliony obywateli.

Rys.8: Oficjalna strona internetowa polskiej prezydencji.

Źródło: <http://pl2011.eu>

Rola Unii na świecie w dużej mierze zależy od naszej pozycji w regionie. We współpracy z sąsiadami, tymi z południa i ze wschodu, drzemie niewykorzystany potencjał. Dobre stosunki sąsiedzkie mogą wzmocnić Europę, także w wymiarze gospodarczym, przynosząc jej najwięcej korzyści, stosunkowo niewielkim kosztem. Unia Europejska powinna rozpocząć pracę nad wdrażaniem poszerzonej oferty dla sąsiedztwa, zgodnie z wynikami przeglądu Europejskiej Polityki Sąsiedztwa. Szczyt Partnerstwa Wschodniego wyznaczył dalsze cele współpracy UE z jej wschodnimi sąsiadami. Planowanie konkretnych działań było możliwe dzięki organizacji przez prezydencję szeregu spotkań na poziomie ministerialnym, w tym z udziałem ministrów spraw zagranicznych.

Rolę szkolnictwa wyższego w społeczeństwie wiedzy dostrzega się zarówno na szczeblu europejskim, jak i w państwach członkowskich. Od szkolnictwa wyższego oczekuje się znacznego wkładu w realizację celów lizbońskich dotyczących rozwoju gospodarczego, dobrobytu i spójności społecznej. W programie pracy Unii Europejskiej „Edukacja i szkolenia 2010” podkreślono wy-

rażnie znaczenie modernizacji uczelni i reform, stymulowanych w ramach Procesu Bolońskiego z myślą o stworzeniu Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego. Jeśli oczekiwania te mają zostać spełnione, szkolnictwo wyższe musi odpowiedzieć na kilka istotnych wyzwań:

- o konieczne jest osiągnięcie poziomu jakości, który wytrzyma próbę międzynarodowych porównań,
- o ulepszenie zarządzania i zwiększenie odpowiedzialności uczelni,
- o zwiększenie środków finansowych i zróżnicowanie źródeł finansowania.

Te główne cele zakładają zmiany w szkolnictwie wyższym, które muszą znaleźć się wśród najważniejszych priorytetów programów politycznych oraz w strategiach krajów europejskich.

„Mobilna młodzież”, projekt przewodni strategii Europa 2020, stawia młodych ludzi w centrum strategii UE, której cel stanowi zbudowanie gospodarki opartej na wiedzy, badaniach naukowych i innowacji, wysokim poziomie wykształcenia i umiejętności w zgodzie z potrzebami rynku pracy, umiejętnościach dostosowawczych i kreatywności, rynkach pracy sprzyjających włączeniu społecznemu i aktywnym udziałem społeczeństwa. Są to główne elementy dobrobytu Europy w przyszłości. Państwa członkowskie, a także, w uzasadnionych przypadkach, kraje kandydujące, muszą podjąć pilne działania na szczeblu krajowym, regionalnym i unijnym, aby zaradzić problemom młodzieży przedstawionym w niniejszym komunikacie i sprawić, by systemy kształcenia i szkolenia, a także struktury rynku pracy, były dobrze przygotowane na czasy lepszej koniunktury i późniejsze lata. Ze względu na globalny charakter tych wyzwań dla UE należy dążyć do dialogu, wymiany i współpracy z zagranicznymi partnerami UE. Powodzenie niniejszej inicjatywy zależy od wsparcia ze strony instytucji europejskich i aktywnego udziału wszystkich zainteresowanych stron.

Załącznik

KONKLUZJE

Konferencja Wschodni Wymiar Mobilności

Warszawa, 6-7 lipca 2011

- 1) W dniach 6-7 lipca 2011 r. w Warszawie odbyła się konferencja „Wschodni Wymiar Mobilności”, którą zorganizowały wspólnie polska prezydencja w Radzie UE oraz Komisja Europejska. Konferencja poświęcona była wzmocnieniu mobilności, w tym zagadnieniom szerszego dostępu uczestników z sześciu krajów objętych Partnerstwem Wschodnim do unijnych programów w obszarze edukacji, młodzieży, nauki, kultury i sportu.
- 2) W konferencji wzięli udział przedstawiciele instytucji Unii Europejskiej, urzędnicy wysokiego szczebla z krajów członkowskich oraz krajów partnerskich, przedstawiciele uniwersytetów, ośrodków badawczych, naro-

dowych agencji programów UE, instytucji kulturalnych, edukacyjnych i sportowych, organizacji pozarządowych, a także młodzież, studenci, przedstawiciele fundacji, stowarzyszeń, czy związków zawodowych.

3) Uczestnicy konferencji:

- a) wyrazili zadowolenie z przyjęcia w 2011 r. przez instytucje UE kluczowych dokumentów dot. Europejskiej Polityki Sąsiedztwa (konkluzje Rady z 20 czerwca, wspólny komunikat Komisji Europejskiej i Wysokiej Przedstawiciel Unii Europejskiej do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 25 maja), w których poparto ułatwienie krajom partnerskim udziału w programach i agencjach UE;
- b) podkreślili z zadowoleniem, że konferencja stworzyła unikalną okazję do wymiany poglądów na temat istniejących narzędzi mobilności, zarówno na poziomie europejskim jak i na poziomach krajowych, środków podjętych w celu poprawy jakości mobilności, ale przede wszystkim stanowiła pierwsze tego typu forum do przedyskutowania perspektyw na przyszłość i możliwości dalszego rozwoju kontaktów międzyludzkich;
- c) docenili dotychczasowy dorobek Partnerstwa Wschodniego w obszarze objętym działaniem IV Platformy ds. kontaktów międzyludzkich, istniejące instrumenty, projekty, inicjatywy Unii Europejskiej i poszczególnych krajów członkowskich oraz innych organizacji międzynarodowych, w tym Rady Europy;
- d) zaapelowali o wzmocnienie uczestnictwa podmiotów z krajów partnerskich w programach Unii Europejskiej, w szczególności tych wspierających mobilność, dalsze wykorzystanie istniejących instrumentów unijnych oraz szersze otwieranie nowej generacji unijnych programów na rzecz zacieśniania kontaktów międzyludzkich między Unią Europejską a krajami partnerskimi takich, jak *Uczenie się przez całe życie*, *Kultura*, *Europa dla Obywateli* i *Media w Nowej Perspektywie Finansowej*.
- e) wyrazili opinię, że dalszy rozwój współpracy Unii Europejskiej z krajami partnerskimi musi być wspierany poprzez odpowiednie sformułowanie programów nowej generacji w dziedzinie kultury, edukacji, młodzieży, nauki i badań, sportu oraz zapewnienie odpowiednich środków finansowych na ich realizację. Równocześnie, programy europejskie w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 powinny uwzględniać perspektywę i potrzeby państw Partnerstwa Wschodniego w tych obszarach;
- f) wyrazili przekonanie, że konferencja stanowi istotny element przygotowań do II Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Warszawie. Zgłaszane podczas konferencji propozycje dalszego rozwoju kontaktów międzyludzkich pomiędzy UE i krajami partnerskimi powinny zostać uwzględnione przy tworzeniu rozwiązań systemowych.

4) Konferencja udowodniła, że pogłębianie kontaktów międzyludzkich oraz współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami, przyczynia się do

wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich, promowania demokracji na wszystkich poziomach oraz zachęcania do tworzenia społeczeństwa otwartego, kreatywnego i gotowego na współpracę. Wzmacnianie i dalsze rozszerzanie działań w tym zakresie będzie miało wpływ na wyrównanie standardów między państwami, ułatwi zbliżenie i zrozumienie między narodami oraz pozwoli wzmocnić działania podejmowane na rzecz integracji państw partnerskich z Unią Europejską. Jednocześnie, stanie się stymulatorem rozwoju regionalnego oraz zmniejszy różnice społeczno-gospodarcze w krajach partnerskich

- 5) Zwiększenie liczby kontaktów międzyludzkich, zwłaszcza na poziomie społeczeństwa obywatelskiego, jest jednym z priorytetów i kierunków zbliżenia między Unią Europejską i krajami Partnerstwa Wschodniego, określonych w Deklaracji Szczytu Partnerstwa Wschodniego w Pradze, przyjętej w maju 2009 r., w celu pogłębienia politycznego stowarzyszenia i integracji gospodarczej tych państw z Unią Europejską, a także promowania europejskich wartości, w tym demokracji, rządów prawa oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności.